

SOCIETATEA NUMISMATICĂ ROMÂNĂ LA UN SECOL DE LA ÎNFIINȚARE

CONSTANTIN PREDA

Era la început de veac XX. Cultura și știința în România prinseseră aripi de zbor stabile și de perspectivă, precizându-se domeniile și principiile de activitate. Se trecea acum la culegerea primelor roade ale frământatului și cu rol de pionierat secol al XIX-lea, când reprezentanți de frunte ai renașterii românești se dăruiau, cu întreaga lor ființă, intereselor naționale. Unirea Principatelor și marile reforme ale lui Alexandru Ioan Cuza au deschis larg porțile afirmării învățământului, științei și culturii în România. Publicații și societăți de tot felul luau ființă, croindu-și drum spre mintea și inima românilor.

În acest context de efervescentă spirituală, o nouă știință specială se înfiripa în peisajul intelectual românesc. Informațiile lui C. Bolliac din „Trompeta Carpaților”, referitoare la unele descoperiri monetare, dar mai ales lucrările lui D.A. Sturdza și primele studii de specialitate ale lui M.C. Sutz, precum și alcătuirea unor colecții monetare, aveau să se constituie ca temelie a științei numismatice din România. Începutul sec. XX va marca pentru numismatica din țara noastră un moment de o reală însemnătate. Pe data de 28 decembrie 1903, la inițiativa unui grup de entuziaști și pasionați ai acestei discipline, lua ființă Societatea Numismatică Română. Adunarea Generală, în ședința sa inaugurală, a votat Statutele Societății și a ales Comitetul de conducere în următoarea alcătuire: D.A. Sturdza, președinte de onoare; M.C. Sutz, președinte activ; Gr. Tocilescu, vicepreședinte; Al. Cantacuzino, secretar; lt. col. G. Iordăchescu, casier contabil; dr. G. Severeanu, subsecretar și D. Panku, C. Alessandrescu, Carol Storck și E.D. Mirea, membri. O dată cu adoptarea Statutelor se fixa și țelul principal al Societății, care își propunea „să dezvolte știința și arta numismatică” în România. Acum, la un secol de la înființarea Societății, se poate afirma că acest scop nobil, izvorât din pasiune și sentimente de înaltă ținută morală și dragoste de progres, a fost atins în deplinătatea sa, răspunzând astfel năzuințelor ctitorilor acestei remarcabile inițiative.

Condusă, în calitate de președinți, de M.C. Sutz (1903-1933), C. Moisil (1933-1958), Emil Condurachi (1958-1983) și de subsemnatul din 1983, Societatea Numismatică Română va cunoaște sub toate aspectele, științific, cultural, organizatoric, un permanent și real progres. În 1916 este recunoscută de Parlament ca persoană morală și juridică. Pe măsură ce

va înregistra progrese, remarcate în activitatea sa, Societatea își va înnobila rândurile sale cu personalități de vârf ale vieții politice și cultural-științifice din țară și din străinătate. Astfel, la scurt timp de la înființare, se înscriu în Societate, ca membri activi, dr. C. Angelescu, dr. C. Istrati, M. Seulescu, episcopul R. Netzhammer etc, iar ca membri de onoare Spiru Haret, I.C. Brătianu, I. Bianu, Al. Lapedatu, D. Onciul, G. Murnu, N. Iorga, V. Pârvan și guvernatorii Băncii Naționale a României I.C. Bibicescu și M. Oromolu. În rândul aceluiași membri de onoare aveau să figureze și cei mai de seamă reprezentanți ai științei numismatice europene, și anume E. Babelon și A. Blanchet (Franța), B. Pick și K. Regling (Germania), W. Kubitscheck (Austria), I.M. Svoronos (Grecia), N. Mușmov (Bulgaria) etc. Regele Ferdinand I, Regina Maria și Regele Carol II au primit titlul de președinți de onoare.

Unul dintre scopurile pe care și le propunea Societatea încă de la înființare și care va constitui permanent una din trăsăturile principale ale acesteia a fost acela de a reuni într-un singur corp de specialitate atât profesioniștii, cât și colecționarii și în general pe toți cei care sunt pasionați de numismatică. Această caracteristică se va păstra și se va consolida în permanență, dovedindu-se a fi în interesul progresului cercetării numismatice. În prezent, Societatea cuprinde pe toți specialiștii din țară, cărora li se adaugă un extrem de mare număr de iubitori de numismatică, de profesii și vârste foarte diferite, printre care se află profesori, economiști, militari, medici, funcționari, studenți, elevi etc. În rândul membrilor de onoare figurează cei mai de seamă numismați din străinătate și reprezentanți de marcă ai științei și culturii românești actuale. Societatea dispune în prezent de peste o mie de membri, care își desfășoară activitatea în cadrul a 24 Secții (Filiale), înființate în ultima jumătate de veac în principalele centre orășenești din țară.

Concepută astfel structural, Societatea va înregistra în activitatea sa rezultate ce aveau să contribuie în mod substanțial la promovarea științei numismatice românești. Prin permanentul contact dintre specialiști și colecționari s-au putut valorifica științific importante descoperiri și tipuri monetare inedite sau insuficient cunoscute. Totodată, unii dintre pasionații acestui domeniu special de cercetare au reușit să devină autori ai unor lucrări, studii și note și să fie prezenți cu comunicări la toate manifestările cu caracter numismatic interne și, uneori, chiar și la cele externe.

Desigur, scopul esențial al Societății, menționat în același statut, a fost permanent acela de dezvoltare pe toate planurile a întregii activități de cercetare a numismatice din România și de a o ridica la nivelul celei internaționale. Începuturile fuseseră deja făcute încă din a doua jumătate a sec. XIX, de către D.A. Sturdza, prin publicarea la Viena, în 1874, a lucrării *Übersicht der Münzen und Medaillen, des Fürstenthums Rumänien, Moldau und*

Walahei și a primei bibliografii a numismaticii din România. În aceeași perioadă, M.C. Sutz și-a orientat preocupările în direcția unor studii de metrologie antică greco-romană și de numismatică a orașelor grecești de pe coasta dobrogeană a Mării Negre. Deși Transilvania și Banatul, în acea vreme, se găseau încă sub dominația austro-ungară, studiul monedei, prilejuit de o serie de descoperiri valoroase, va stârni interesul multor oameni de cultură și știință. Nume ca I. Berkeszi, B. Milleker, C. Gooss, G. Téglas, Ö. Gohl, E.A. Bielz, M. Pap de Satmary, D. Leszay, A. Resch etc, sunt bine cunoscute prin publicarea unor foarte utile repertorii, cronici, note și alcătuirea de colecții numismatice. În aceeași vreme, Emil Fischer publica, în 1901, o însemnată lucrare dedicată monedelor medievale din Moldova, cu titlul *Beitrag zur Münzkunde des Fürstenthums Moldau*.

Toate aceste începuturi, de la cumpăna de veacuri, la care se adaugă înființarea Societății Numismatice Române și, în 1904, și a Buletinului Societății Numismatice Române, au reprezentat o bază solidă care va deschide, în tot cursul sec. XIX, drumuri pe care numismatica din România va cunoaște o permanentă și remarcabilă creștere, reușind să se situeze, sub toate aspectele, la nivelul atins de cercetarea internațională din acest domeniu. Rezultatele obținute de-a lungul unui întreg secol au contribuit nu numai la definirea numismaticii din țara noastră ca știință de sine stătătoare și un nesecat izvor al istoriei, ci și la cunoașterea și rezolvarea unor probleme de bază ale istoriei noastre naționale, precum și la îmbogățirea patrimoniului cultural național cu un fond monetar de o inestimabilă valoare.

Cel care se va impune, prin bogata și variata sa activitate, ca cel dintâi mare numismat român, imprimând investigațiilor acestei ramuri de cercetare un caracter strict științific, național și internațional, a fost Constantin Moisil. Înzestrat cu vaste cunoștințe și pasiune nestrămutată, un enciclopedit al zilelor sale, C. Moisil a abordat în numeroasele sale studii, note și informații, publicate în paginile celor două reviste pe care le conducea ca redactor responsabil (Buletinul Societății Numismatice Române și *Cronica Numismatică și Arheologică*), un adevărat evantai tematic. Subiectele tratate privesc numismatica greco-romană, cea geto-dacică, medievală și modernă românească, metrologia antică, medalistica, sigilografia, heraldica, sfragistica etc. O bună parte din studiile sale a însemnat o primă deschidere de drumuri. Altele, printre care cele referitoare la monedele geto-dacilor și la cele medievale românești, constituie și astăzi puncte de plecare și de referință în cercetarea acestor două mari și importante capitole ale numismaticii. C. Moisil a reușit să adune în jurul său colecționari și oameni de știință și cultură de diferite profesii, I. Andrieșescu, G. Severeanu, Ilie Țabrea, W. Knechtel, Leon Ruzicka, R. Netzhammer, C. Urziceanu, Șt. Tănăsescu, C. Orghidan, E. Becker, Șt. Capșa, C. Secășanu, Oct. Luchian, G. Buzdugan, Emil Condurachi,

V. Canarache, O. Apostol și mulți alții. Cu o astfel de echipă de entuziaști, marele numismat a întărit rândurile membrilor Societății Numismatice Române, a întreținut permanent paginile celor două reviste, a organizat cele cinci Congrese de numismatică în anii 1933-1937 și a integrat numismatica românească în cea internațională, numele celor mai de seamă specialiști străini din acea vreme regăsindu-se printre colaboratorii revistelor și ai diferitelor activități ale Societății.

Un al doilea reprezentant de seamă al științei numismatice din România, care-și va înscrie numele alături de cel al lui C. Moisil, a fost Bucur Mitrea. Reprezentant al generației antebelice, B. Mitrea a introdus cercetarea modernă și a întemeiat o școală în numismatica din România, contribuind direct la formarea noii generații de specialiști români. Este autorul primei lucrări cu caracter de sinteză cu privire la circulația monetară din Dacia preromană (sugestiv intitulată *Penetrazione commerciale e circolazione monetaria nella Dacia prima della conquista*, 1945) unde sunt puse în valoare, pentru întâia dată, pe bază de informații risipite într-un mare și variat număr de publicații, toate descoperirile de monede antice, pe categorii și în ordine cronologică. O astfel de sinteză a stat și va sta la baza tuturor lucrărilor de acest gen în viitor. O contribuție de un deosebit interes este reprezentată de *Cronica descoperirilor monetare din România*, publicată în revistele SCIV(A) și mai ales în Dacia. La acestea se adaugă studiile sale cu privire la monedele romane republicane și imperiale din Dacia, precum și cele referitoare la primele emisiuni ale orașului Histria.

Printre cei care au contribuit la progresul cercetării numismatice din țara noastră, din aceeași generație cu B. Mitrea, a fost renumitul istoric, arheolog și dacal Emil Condurachi. El s-a impus, în afara studiilor de istorie și arheologie clasică greco-romană, nu numai ca președinte al Societății Numismatice și redactor al revistelor Buletinul Societății Numismatice Române și Studii și Cercetări Numismatice ((1958-1983), ci și printr-o serie de articole de numismatică antică, bizantină și medievală. Tematica abordată vizează de fiecare dată probleme de numismatică și istorie din teritoriile de la Dunărea de Jos și din Balcani, cu un accent pus pe relațiile de schimb și economice și pe aspecte de circulație și de artă monetară.

În anii postbelici avea să se formeze o nouă generație de numismați, care va duce mai departe, pe multiple planuri, opera înaintașilor lor. Nume precum C. Preda, E. Chirilă, Iudita Winkler, Gh. Poenaru Bordea, V. Mihăilescu-Bîrliba, O. Iliescu, R. Ocheșeanu, Al. Sășianu, Fr. Pap, E. Nicolae, A. Smaranda, V. Butnaru, G. Custurea, R. Ardevan, E. Oberländer-Târnoveanu, Ana Maria Velter, Carmen Petolescu, I. Dogaru și mai tinerii E. Petac, A. Popescu etc, sunt bine cunoscute prin numeroasele și extrem de valoroasele monografii,

sinteze, studii și note, deopotrivă în țară și străinătate. Întreaga problematică, a tuturor acestor contribuții, multe dintre acestea de valoare deosebită și interes major, se va regăsi în primele două numere postbelice ale Buletinului Societății (1974 și 1975) și în rapoartele de la Congreșele Internaționale de Numismatică de la Berna, Londra, Bruxelles și Berlin (*A Survey of Numismatic Research*) și în cele ce urmează, într-o prezentare cu totul sumară și generală, pentru fiecare capitol în parte, de unde să rezulte principalele progrese realizate de cercetarea numismatică din România.

Activitatea monetară a orașelor grecești vestpontice a constituit o preocupare principală a celor doi mari numismați germani, B. Pick și K. Regling. În cele două cunoscute monografii, *Die antiken Münzen Nord-Griechenlands. Dacien und Moesien*, 1898 și 1910, au fost întocmite și cataloagele pentru emisiunile orașelor Histria, Callatis și Tomis. Deși nu dispunem încă de noi lucrări de acest gen, au fost publicate numeroase studii și note care au darul de a ne oferi o imagine mult mai completă asupra cronologiei, seriilor de emisiuni și circulației monedelor celor trei colonii grecești dobrogene. Contribuții majore s-au adus mai ales în monetăria Histriei. Printre altele, s-a stabilit că Histria a folosit ca mijloc de schimb, în sec. VI și începutul sec. V a.Chr., deci înainte de baterea de monede proprii, acele obiecte-monedă cunoscute sub numele de „vârfuri de săgeți”. Un număr însemnat de asemenea mijloace de schimb premonetare s-a descoperit pe piața orașului și, sub formă de tezaure, în teritoriul rural al acestuia, precum și în centrele grecești de la Niconium (Roxolani) și Tomis. De asemenea, știm în prezent că monedele de bronz cu roata sunt primele emisiuni histriene din metal comun și că cele dintâi monede de argint, cunoscutele didrahme, au fost bătute aproximativ după primul sfert al sec. V a.Chr. S-a conturat totodată și aria de circulație a acestor monede, cu noi tezaure (Argamum – Dobrogea, Scărișoara, Borănești – Muntenia, Căbești – Moldova, Dorotkoe – Basarabia, Todorovo – Bulgaria) și piese izolate, aceasta cuprinzând întreg teritoriul dobrogean, Câmpia Dunării până la vărsarea Oltului, sudul Moldovei și al Basarabiei, litoralul de nord al Mării Negre până în zona Olbiei și spre sud până dincolo de Balcani. Se poate astfel aprecia că emisiunile de argint ale Histriei au cunoscut în sec. V-IV a.Chr. o arie vastă de răspândire, rar întâlnită la principalele colonii grecești.

De o atenție similară se bucură și circulația monedelor regilor macedoneni Filip II și Alexandru cel Mare și a urmașilor acestora la conducerea regatelor elenistice. Studiarea și publicarea tezaurelor cu stateri de la Mărășești, Dăeni, Gâldău și Lărguța, a celor cu tetradrahme de la Bătășani, Scărișoara și Borănești, precum și a depozitelor cu emisiuni de bronz de la Pelinu (Dobrogea) și Prajba de Pădure (Oltenia), la care se pot adăuga și

descoperirile izolate (Histria) sau piesele aflate împreună cu monede geto-dacice, vin să demonstreze forța de pătrundere și de circulație a acestora în zona Dunării de Jos, importanța și consecințele pe care un asemenea proces l-a avut pentru societatea geto-dacică în sec. IV-III a.Chr. Frecvența și varietatea descoperirilor sunt indicii ale atragerii accentuate a regiunilor extracarpatice ale Daciei în sfera acțiunilor și influențelor economice și politice ale lumii greco-macedonene și elenistice.

Dezvoltarea pe toate planurile a asociației geto-dacice și impulsurile venite dinspre coloniile grecești, Macedonia, statele elenistice și celții din est au determinat apariția în Dacia a unei bogate și extrem de interesante monetării locale. Cunoașterea parțială sau incompletă a unor descoperiri mai vechi și sporirea simțitoare a numărului acestora în ultima jumătate a sec. XX a prilejuit publicarea unor lucrări de sinteză, și studii speciale privind mai ales caracterul, cronologia și circulația monedelor geto-dacice. Printre cele mai reprezentative tezaure aparținând acestui capitol al numismaticii antice se numără: Vârteju-București, Crevedia, Rasa, Scărișoara, Borănești, Adâncă (Muntenia), Dumbrăveni, Vovriești, Huși (Moldova), Jiblea, Bugiulești, Dobrești (Oltenia), Șilindia, Crișeni-Berchieș (Transilvania) etc.

Pe baza determinării, clasificării și a cunoașterii ariei de răspândire a diferitelor tipuri monetare s-au putut localiza principalele formațiuni politice unional-tribale premergătoare unificării geto-dacilor de către Burebista.

Un nou rege get, cu numele de Moskon, a fost identificat pe un tip monetar apărut în câteva descoperiri din Dobrogea de nord. Interpretări noi s-au adus și în privința mult discutatei monede de aur cu legenda Koson. O analiză a lor din punct de vedere numismatic și a documentelor privind descoperirile monetare a permis propunerea ipotezei potrivit căreia emisiunile respective datează din sec. XVI, fiind bătute în Țara Hațegului. Un mare tezaur, de circa 1000 Kosoni, din păcate împrăștiat, a apărut după 1989, cu precizarea că s-a descoperit la Târșă, com. Boșorod, jud. Hunedoara, în anul 1996.

După cum se știe, bogata monetărie geto-dacică de tip greco-macedonean încetează cândva după primele două decenii ale sec. I a.Chr. Cauza încetării acestui important proces numismatic este acum binecunoscută ca urmare a descoperirii ștanțelor monetare din cetățile dacice de la Tilișca și Grădiștea Muncelului-Sarmizegetusa Regia. Potrivit studiului acestor tipare monetare s-a ajuns la concluzia că o dată cu înfăptuirea unificării tuturor geto-dacilor de către Burebista, prin anii 70 a.Chr., au fost abandonate vechile monetării cu caracter unional-tribal și s-a adoptat o monedă unică pentru toată Dacia, aceasta fiind reprezentată de copia fidelă a denarilor romani republicani.

După cum o demonstrează numeroasele descoperiri și studierea acestora, în sec. I a.Chr., în special în anii de domnie a lui Burebista, în Dacia pătrunde și circulă o extrem de mare și variată masă monetară. Este vorba de tetradrahmele din Macedonia Prima și Thasos, de drahmele din Apollonia și Dyrrhachium și de denarii romani republicani. Prin publicarea marelui număr de tezaure apărute în deceniile din urmă s-a stabilit, pentru fiecare categorie monetară în parte, aria de răspândire și data pătrunderii și circulației acestora. Aproape toate monedele grecești provin din descoperiri făcute la sud de Carpați și în Transilvania, concentrându-se în bazinul Argeșului și pe cursul mijlociu și superior al Mureșului și pe Târnave. Cele romane republicane se întâlnesc pe tot cuprinsul Daciei, dar în mod inegal, mai puține dovedindu-se cele din Dobrogea și Moldova. O așa de mare și variată masă monetară, ajunsă până în prezent până la cca 40000 monede, este o reflectare a situației economice și politice din vremea lui Burebista, multe dintre tezaure venite în Dacia ca urmare a campaniilor întreprinse de regele geto-dac în sudul Dunării și ca stipendii din zonele învecinate. În nici un caz monedele respective nu au putut rezulta, cum s-a susținut la un moment dat, din vânzări de sclavi, aur și sare.

Cele mai multe studii au fost dedicate, ca urmare a marelui număr de descoperiri, monedelor romane imperiale. Acestea provin, deopotrivă, atât din cele două provincii romane, Dacia și Moesia Inferior, cât și din teritoriile dacilor liberi. Dispunem în prezent de o imagine destul de clară și completă a felului în care se distribuie tezaurele respective. Un grup important de astfel de depozite, constând dintr-o extrem de mare cantitate de denari din sec. I-III p.Chr., se concentrează în părțile est-carpătice, în principala zonă de locuire a carpilor. Toate acestea sunt considerate a reprezenta stipendii plătite de romani carpilor. Un al doilea grup de tezaure, mai puțin compact și nu atât de numeros, provine din Muntenia, din zona de locuire a dacilor liberi, ascunderea lor fiind pusă pe seama deplasărilor sarmaților, din ultimele două-trei decenii ale sec. II p.Chr. În cuprinsul provinciei Dacia, în special în Oltenia, se întâlnește un al treilea grup de tezaure, în cea mai mare parte a lor ascunse în vremea lui Gordian III și Filip Arabul, ca urmare a raidurilor întreprinse de carpi în anul 245. În aceeași vreme, în Dobrogea romană, dese atacuri ale goșilor determină ascunderea unor tezaure, în vremea domniei lui Gallienus, impunându-se din acest punct de vedere cele trei depozite de la Mangalia (Callatis). Epoca romană târzie este bine reprezentată prin descoperirile din Scythia Minor și din Banat. În această din urmă zonă se impun mari tezaure cu emisiuni din sec. IV p.Chr., reprezentative fiind descoperirile de la Orșova (Dierna), Jupa (Tibiscum), Moldova Veche și Moldova Nouă. Un accent aparte s-a pus pe descoperirile romane postareliene nord-danubiene, ca dovadă a continuității daco-romane.

Monedele bizantine au reținut în aceeași mare măsură atenția specialiștilor. În mod deosebit s-au impus descoperirile din Dobrogea, ca urmare a frecvenței și numărului lor destul de mare. Sub acest aspect al problemei s-au impus în mod special studiile asupra monedelor bizantine târzii din sec. X–XIII, monede apărute cu precădere în partea de nord a Dobrogei, în centre ca Isaccea–Noviodunum, Nufăru, Dinogetia, Capidava, Niculițel etc. O analiză a numeroaselor descoperiri de la Isaccea, cu câteva mii de monede din sec. XI–XII, permite localizarea aici a Vicinei. În sud ies în evidență descoperirile de la Păcuiul lui Soare și Silistra. Au existat preocupări și în ceea ce privește circulația monedelor bizantine la nord de Dunăre, procesul ca atare fiind pus în legătură cu romanitatea din stânga fluviului și cu cultura veche românească. O mențiune specială merită făcută cu privire la marele tezaur de la Mihail Kogălniceanu, jud. Tulcea, cu cele 195 emisiuni de aur bizantine, împreună cu peste 9000 monede de argint tătărești și 58 lingouri de argint.

Problemele monetare ale evului mediu românesc s-au bucurat de aceeași atenție ca și cele privind epocile anterioare. În afara studiilor privitoare la circulația monedelor străine, ungurești, sârbești, bulgărești, venețiene, poloneze, occidentale, turcești etc, un loc de seamă îl ocupă preocupările pentru monedele medievale românești. Pe lângă publicarea unor noi descoperiri, dispunem în prezent de lucrări monografice și studii de sinteză și de referință. Au fost abordate probleme de circulație, cronologie, iconografie și de determinare a emitentului. În același cadru se înscriu și monedele de aur transilvănene.

Pentru epoca modernă și contemporană ar fi de menționat în mod special cataloagele complete ale emisiunilor monetare și bancnotelor românești, de la începuturi și până în prezent. Dispunem astfel de lucrări de referință foarte utile pentru cunoașterea sistemelor monetare, cronologia, evoluția, perioadele de criză ale leului românesc. La acestea se adaugă și studiile de medalistică, heraldică și sigilografie.

Un asemenea incurs, mai mult decât succint și general, în cercetarea numismatică din România a avut drept scop schițarea tematică a acestui domeniu de cercetare la un veac de la înființarea Societății Numismatice Române. Prin aceasta am dorit să demonstrăm că a existat o permanentă preocupare a specialiștilor de a pune în valoare științifică întreg spectrul numismatic din țara noastră, de la primele semne monetare și până la cele mai recente emisiuni românești. Fie și numai din această prezentare sumară și generală, ne putem ușor face o imagine asupra istoriei monedei în România, sub diferitele ei aspecte, și să facem constatarea că cercetarea numismatică din țara noastră a cunoscut de-a lungul celor o sută de ani, un permanent și remarcabil progres, în toate ramurile sale, reușind să rivalizeze cu nivelul atins de aceeași cercetare pe plan internațional.

Un rol important în promovarea cercetării numismatice din România l-au avut revistele de profil. Cea mai veche și mai constantă din rândul acestora s-a dovedit a fi *Buletinul Societății Numismatice Române*. După cum se știe, acesta a luat ființă în 1904, când a apărut primul număr și a avut o apariție regulată, trimestrială, până în anul 1947, aflându-se, în cea mai mare parte, sub conducerea lui Constantin Moisil. După o întrerupere de un sfert de veac, publicarea acestei reviste a fost reluată în 1972, având ca redactor șef pe Emil Condurachi până în 1983, iar după aceea pe Constantin Preda. În această ultimă perioadă de timp s-au publicat nouă volume, la intervale de câte 2–4 ani. Noua serie a fost structurată pe capitole mari de studii, note, descoperiri, recenzii, note bibliografice și cronici, aici regăsindu-se toate disciplinele numismatice: monede, metrologie, heraldică, sigilografie și medalistică. La întocmirea sumarelor contribuie specialiști din toată țara, fiind abordate teme referitoare la toate categoriile de emisiuni, de la cele mai vechi și până în prezent. Din 1992, *Buletinul Societății Numismatice Române* a trecut sub egida Academiei Române, fiind publicat în editura proprie a acestui înalt for științific.

Cea de a doua revistă, intitulată „*Studii și cercetări de numismatică*”, a luat ființă în 1957, sub egida Academiei Române și a Institutului de Arheologie. Chiar dacă aceasta nu aparține direct Societății Numismatice Române, ea a fost condusă, pe rând, de Constantin Moisil (vol. I–II, 1957–1958), Emil Condurachi (vol. III–V, 1960–1968), B. Mitrea (vol. VI, 1971), C. Preda (vol. VI–X, 1980–1996) și Gh. Poenaru Bordea (vol. XI–XII, 1997–1998).

Paralel cu BSNR, începând din anul 1920 și până în 1945, sub direcțiunea lui C. Moisil, a fost publicată, cu apariție lunară, „*Cronica Numismatică și Arheologică*”. După cum o arată însuși titlul, aceasta cuprinde, pe lângă contribuțiile numismatice, care domină numeric, și unele articole de arheologie și istorie, semnate de specialiști de primă mîrime din domeniile respective.

Una din principalele activități, am putea s-o considerăm chiar esențială, constă în organizarea celor 20 simpozioane naționale anuale de numismatică, ale căror lucrări s-au desfășurat în principalele centre județene, acoperind întreg teritoriul țării. Primul dintre acestea a avut loc la Craiova în anul 1984, fiind urmate de cele ținute la Suceava (1985), Arad (1986), Botoșani (1987), Deva (1988), Tulcea (1989), Constanța (1990), Bârlad (1991), Slatina (1992), Brașov (1993), Slatina (1994), Giurgiu (1995), București (1996), Tulcea (1997), Alexandria (1998), Bârlad (1999), Alba Iulia (2000), Constanța (2001), Reșița (2002) și Târgu Mureș (2003). La astfel de manifestări științifice de prestigiu și-au dat concursul cei mai de seamă reprezentanți ai numismaticii din România. În comunicările prezentate a fost abordată o tematică variată, cu subiecte referitoare la toate epocile istorice și toate domeniile

numismaticii. N-au lipsit, după cum era de așteptat, informații privind recente descoperiri monetare și noile medalii, care s-au adăugat referatelor dedicate problemelor de circulație, tipologie, cronologie, tehnică, sisteme monetare, precum și celor cu caracter general de sinteză și concluzii de ordin numismatico-istoric. Fiecare dintre aceste reuniuni științifice a reprezentat un real prilej de schimb de experiență, cunoaștere și progres în cercetarea numismatică românească.

În rândul aceluiași preocupări științifice se înscriu și ședințele obișnuite lunare ale Societății, unde se susțin, de fiecare dată, scurte informații și comunicări de caracter numismatic general. Asemenea întâlniri oferă posibilitatea tuturor membrilor Societății de a se afirma pe plan științific. Informații prețioase se primesc de la colecționari care-și fac cunoscute noile achiziții, punându-le astfel la dispoziția cercetărilor de profil.

Societatea Numismatică Română este membră a Comisiei Internaționale de Numismatică, specialiștii români Bucur Mitrea, Octavian Iliescu și Constantin Preda numărându-se printre membri de onoare ai acestui înalt for de specialitate. La Congresele organizate de respectiva Comisie, la Roma, Copenhaga, Londra, Berna, Bruxelles și Berlin, ca și la alte reuniuni și mese rotunde, au luat parte de fiecare dată numeroși specialiști români, dovadă a rolului și locului important pe care-l ocupă cercetarea numismatică din România pe plan internațional. Ceva mai mult, există capitole ale numismaticii, printre care cel al monetărilor celtice și geto-dacice, al denarilor romani republicani, al drahmelor din Apollonia și Dyrhachium, al emisiunilor scitice și chiar al celor grecești, romane imperiale și bizantine în general în care contribuția cercetării numismatice din România va duce la lămurirea multor probleme sau avea să se dovedească decisivă.

Înființarea Societății Numismatice Române și cercetarea în sine din acest domeniu s-au născut dintr-o necesitate. Situat la răscruce de drumuri, între lumea clasică greco-romană și cea „barbară”, teritoriul Daciei de altă dată se va dovedi un important și interesant centru de convergențe de civilizație. Numărul extrem de mare și de variat de monede grecești, celtice, dacice, romane, bizantine, medievale locale și europene și moderne, care au circulat în regiunile carpato-dunărene și pontice, venind din toate zonele Europei, ca și din cele micro-asiatice, au impus și impulsivat totodată crearea unui cadru adecvat valorificării științifice ale acestora. Rolul important în această privință va reveni Societății Numismatice Române care, prin membri și publicațiile sale răspunde în mod strălucit unui asemenea imperativ. Prin numărul și varietatea studiilor de tot felul s-a făcut încă o dată dovada valorii numismaticii ca izvor istoric de o reală însemnătate. Se poate astfel afirma că fără concluziile cercetărilor numismatice nu se mai poate scrie o istorie antică, medievală și chiar modernă, care să se

dovedească a fi viabilă și completă. De pe urma unor asemenea cercetări se cunosc astăzi mult mai bine relațiile greco-băștinașe de la Dunărea de Jos și caracterul acestora, influența macedoneană în aceeași zonă în vremea regilor Filip II și Alexandru cel Mare, structura și organizarea social-politică a geto-dacilor de dinainte de Burebista, relațiile cu lumea romană, cu migratorii, cu țările vecine ale evului mediu și cu cele două Imperii, Otoman și Habsburgic. În descoperirile monetare se reflectă nemijlocit situațiile de ordin economic și politic pentru fiecare epocă în parte.

Fondul monetar acumulat de-a lungul timpurilor reprezintă una dintre cele mai însemnate laturi ale Patrimoniului Cultural Național. Expuse în toate muzeele de istorie și arheologie sau cu diferite ocazii aniversare, monedele se înscriu și în rândul factorilor de cultură. Societatea Numismatică Română a organizat zeci de asemenea expoziții, în București și în țară, cu prilejul simpozioanelor naționale și la aniversarea unor importante evenimente și personalități din istoria țării noastre.

Acum, la un secol de la înființare, se poate afirma că Societatea Numismatică Română și-a îndeplinit cu prisosință menirea, răspunzând astfel țelurilor propuse de cei care i-au zidit temelii de neclintit. Progresele înregistrate în activitatea sa în tot acest răstimp sunt reale și de durată. Propășirea cercetării numismatice din România, care a atins în toate compartimentele sale nivelul celei internaționale, înseamnă progres în cultură, știință și istorie.

Generațiile care au succedat pe cele ale lui Constantin Moisil și Bucur Mitrea pot să aibă conștiința împăcată, că prin numeroasele și valoroasele lor studii și cercetări au contribuit în mod substanțial la încununarea activității numismatice din țara noastră și la ridicarea prestigiului acesteia pe plan internațional.

O nouă și tânără generație, în curs de formare, maturizare și consacrare, este pregătită ca în cel mai scurt timp să preia conducerea Societății Numismatice Române și totodată a cercetării românești de numismatică. Avem certitudinea că Numismatica din România va rămâne pe mâini sigure și că secolul ce va urma va aduce noi împliniri și ridicarea pe noi trepte a acestei remarcabile științe, cu multiple ramuri de cercetare și cu o vastă deschidere spre istorie, economie, artă, religie, topo- și antroponomie și spre civilizație în general.

Ne exprimăm deplina satisfacție de a fi părtași la aniversarea acestui remarcabil eveniment cultural-științific românesc. Ne stăpânește același sentiment de satisfacție constatând că cei o sută de ani de la înființarea Societății au însemnat muncă asiduă, dăruire, pasiune și progres în permanentă creștere și înnoire, toate acestea găsindu-se întruchipate acum într-o încununare științifică de excepție. Se poate afirma astfel că numismatica se

dovedește o dată în plus a fi un izvor istoric de primă mărime și necesitate și că face parte integrantă din știința și cultura românească.

Avem ferma convingere că noul început de drum va reprezenta pentru Societatea Numismatică Română prilej de ridicare pe noi trepte a întregii sale activități și de continuă promovare a cercetării numismatice din România.